

ת"פ 42624/04/15 - מדינת ישראל נגד עמנואל זאבי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 42624-04-15 מדינת ישראל נ' זאבי

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המאשימה:
נגד

מדינת ישראל ע"י עו"ד סיון אטיה

הנאשם:
עמנואל זאבי ע"י עו"ד אהרן הרניק

החלטה

בקשה לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982, לקבלת נתוני אכיפה שונים ביחס לעבירה המיוחסת לנאשם.

רקע

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת זילות בית משפט בהתאם לסעיף 255 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977. מדובר בכתב אישום מתוקן, סוגיה לה מצאה המאשימה מקום בטיעוניה כנגד בקשה זו.

בהתאם לעובדות כתב האישום, מדובר במכתב אותו שלח הנאשם, הממוען לכב' השופט רונן פלג, והתקבל במכשיר פקסימיליה של בית משפט השלום בכפר סבא. כתב האישום מפרט את הדברים שנכתבו על ידי הנאשם לגבי כב' השופט פלג וכן לגבי כב' השופט עמית פרייז, המהווים, כך נטען, עבירה של זילות בית משפט.

2. ב"כ הנאשם טען, כי לשם ביסוס טענת אכיפה בררנית על ידו, על המאשימה להעביר לידיו מידע בדבר תיקים שנפתחו החל משנת 2010 בגין עבירה של זילות בית משפט, לרבות תיקים בהם הוגש כתב אישום ותיקים שנסגרו. ב"כ הנאשם התייחס לנסיבות המיוחדות של המפורט בכתב האישום, דברים אשר הופנו לשופט שזהותו שונה מהשופט אליו התייחסו הדברים הכתובים, וכן לכך שהמכתב כלל לא הגיע ליעדו אלא נתפס בחוסר סמכות על ידי מאבטח בית המשפט. בנוסף, היפנה להתנהלות המאשימה אשר פעלה במקרה זה, כך טען, בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה. בהתייחסו למקרים אותם ציינה המאשימה בתגובתה, בהם הוגשו כתבי אישום בגין עבירה דומה, טען ב"כ הנאשם כי מקרים אלה מחזקים את הטענה שמדובר בכתב אישום תקדימי.

3. המאשימה טענה, כי כתב האישום המקורי ייחס לנאשם עבירה של נסיון העלבת עובד ציבור, אך תוקן בהתאם להמלצת ראשת תחום עיכוב הליכים בפרקליטות המדינה. נקודת המוצא, כך נטען, היא חזקת

התקינות המנהלית, וכן הצורך בהצגת ראשית ראיה לאכיפה בדרנית פסולה, על מנת לאפשר לנאשם לקבל מידע לשם נסיון ביסוס טיעונו. במקרה זה, טענה המאשימה כי מדובר בבקשה בלתי מידתית, המחייבת בדיקה פרטנית של אלפי תיקים ומיונם על פי נסיבותיהם וטעמי סגירתם. בנוסף, הפנתה המאשימה לשלושה תיקים שאותרו במאגר משפטי, אשר נותנים לטענתה מענה ראוי לנאשם, ומייתרים את הבקשה אשר יישומה דורש השקעת משאבים רבים.

דין והכרעה

4. יש ממש בטיעון המאשימה, לגבי הצורך בהצגת ראשית ראיה לשם ביסוס הבקשה, אולם יש לזכור כי על מנת לנסות לבסס טענת אכיפה בדרנית, על הנאשם לקבל לידיו חומר המצוי בידי המאשימה או בידי רשויות אכיפת חוק אחרות. קיים קושי אינהרנטי בהוכחת טענת אכיפה בדרנית, ללא המידע המצוי בידי המאשימה (עפ"א 27975-10-11 **מדינת ישראל נ' עמית ופריאל**, פסקה 25 (22.4.2013) והאסמכתאות שם). אין משמעות הדבר כי על המאשימה להעביר חומר כמבוקש, בכל מקרה בו עולה בקשה לקבלתו לשם טענת אכיפה בדרנית. יש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו, האם החומר אכן רלוונטי ויש בו לסייע לנאשם בהצגת טענת הגנה מן הצדק.

כפי שצינה כב' השופטת ברק-ארז, "**מקום בו הטעם לקבלת מידע מתיקי חקירה הוא הרצון להוכיח אכיפה בדרנית, הרי שמשקלו של האינטרס הלגיטימי יגבר ככל שהמבקש יוכל להצביע על בסיס ראשוני לקיומו של חשד בדבר סלקטיביות באכיפה**" (עע"מ 1786/12 אברהים ג'ולאני נ' מדינת ישראל - **המשרד לביטחון פנים**, פסקה 30 לפסק דינה, (20.11.2013) להלן: "ענין ג'ולאני"). ראו עוד את הצורך ב"תשתית לכאורית ראשונית" לביסוס הבקשה, במסגרת ערעור עלב"ש 85/12 **טור' ג.ש. נ' התובע הצבאי הראשי**, פסקה 20 (27.12.2012)).

יחד עם זאת, ביסוס קיומו של החשד אינו נשען אך ורק על השוואה ראשונית למקרים דומים: "**וידגש: הנחת חשד ראשוני מסוג זה יכולה להיעשות במגוון דרכים. היא אינה מחייבת להצביע על השוואה לקבוצת ביקורת קונקרטית או על כוונה להפלות... כך למשל, החשד לכך יכול להתעורר בשל מאפיינים הקשורים בעבירה עצמה (כדוגמת עבירה הכרוכה באופן אינהרנטי בפגיעה בחופש הביטוי) או באכיפתה המעטה...**" (ענין ג'ולאני, פסקה 30 בפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז).

בית המשפט העליון התייחס באופן דומה, לקבלת נתונים ביחס לאכיפת עבירה של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין, כאשר אלה נדרשים לשם ביסוס טענת הגנה מן הצדק מחמת אכיפה בדרנית: "**נוכח נדירות האכיפה לרוב לא יהיו בידי הנאשם אף ראיות עצמאיות משלו לצורך הוכחת הגנה מן הצדק כך שהאינטרס האישי שלו בגילוי המידע הוא נכבד**" (עע"מ 2398/08 **מדינת ישראל נ' אליצור סגל**, פסקה 36 (19.6.2011) להלן: "ענין סגל").

5. במקרה הנדון, מדובר בעבירת זילות בית משפט, עבירה הנוגעת באופן ישיר לחופש הביטוי, מסוג העבירות בעלות המשקל בהנחת הבסיס הראשוני לשם קבלת חומר כמבוקש. בנוסף, מדובר בעבירה שאינה נאכפת באופן שיגרתי ותדיר, אלא נבחנת בקפידה על ידי גורמי החקירה והתביעה, כאשר בהתאם להנחית היועץ המשפטי לממשלה 4.1103, נדרש אישור מיוחד של המשנה לפרקליט המדינה

(תפקידים מיוחדים) על מנת לפתוח בחקירה ולהגיש כתב אישום (סעיף 10 להנחיה). די בצירוף זה, על מנת להניח את התשתית הראשונית המבססת את טיעון ב"כ הנאשם לקבלת החומר המבוקש.

6. לאורך שנים, בית המשפט עיגן את זכות הנאשם לקבלת חומר הנדרש לשם ביסוס טענת הגנה מן הצדק, זאת במסגרת עתירות שהוגשו במסלולים דיוניים שונים. לאחרונה, קבע בית המשפט העליון כי יש לדון בבקשות דומות, במסגרת המסלול המצוי בסעיף 108 לחסד"פ (ע"מ 2668/15 **מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' פרופ' הלל וייס**, פסקאות ד-ה (18.11.2015); בש"פ 2447/16 **פבל נפטלוביץ נ' מדינת ישראל**, פסקאות 24-27 (10.08.2016)). לצד זאת, השיקולים שנשקלו בטרם קביעה זו לגבי המסלול המתאים, הם אותם שיקולים שיש לשקול כעת, כאשר אותן הנמקות שעמדו בבסיס ההחלטות במסגרת עתירה מנהלית והליך לפי סעיף 74 לחסד"פ, עומדות ביסוד ההחלטה במסלול הדיון הנוכחי (ראו התייחסות לכך בדברי כב' השופט (כתוארו אז) גרוניס בענין **סגל**, פסקאות 2 ו-4 בפסק דינו).

כפי שיפורט להלן, בית המשפט קבע נקודות איזון שונות לגבי היקף העברת החומר, בהתאם לנסיבות כל מקרה ומקרה:

העברת החלטות שהתקבלו על פני שלוש שנים (ענין **סגל**); גילוי תמצית 15 תיקי חקירה שהסתיימו בלא העמדה לדין (ענין **ג'ולאני**); טבלה בה 50 החלטות הנוגעות להעמדה לדין בעבירות הסתה. בנוסף, העברת חומרים רבים, דוגמת כל ההחלטות הנוגעות להעמדה לדין אשר התקבלו על ידי המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) במשך שלוש שנים (עת"מ (י-ם) 49897-06-13 **הילל וייס נ' הממונה על חוק חופש המידע במשרד המשפטים** (4.3.2015)); קבלת מידע לגבי 15 תיקי חקירה שנסגרו, תוך התייחסות לנימוקי הסגירה, בעבירה מסוימת (ע"ח (נצרת) 47827-04-15 **מדינת ישראל נ' יהודה ברמי** (15.6.2015)); פלט אודות כל התיקים שנפתחו בגין עבירה מסוימת, במהלך שלוש השנים שקדמו למתן ההחלטה, לרבות מספר התיקים בהם הוגש כתב אישום ואילו תיקים נסגרו בשל חוסר ענין לציבור (ע"ח (נצרת) 31996-03-14 **אסתר אלמקיים נ' מדינת ישראל** (20.3.2014)); נתונים למשך שנה לגבי עבירה מסוימת, ביחס לכתבי אישום, רשימת תיקים סגורים, תוך ציון סיבת הסגירה (ע"ח (י-ם) 2993-09-12 **נאווי נ' מדינת ישראל** (9.12.2012)); העברת 16 תיקי חקירה, וכן פרטי מידע לגביהם, ביחס לעבירה מסוימת (ע"ח (ת"א) 6927-01-13 **יעקב מצרי נ' מדינת ישראל** (6.8.2013)).

7. המאשימה צירפה לתגובתה מספר כתבי אישום אשר הוגשו בגין עבירות דומות, תוך ציון שמדובר בחיפוש פשוט במאגרים משפטיים. פניה למאגרים משפטיים ועיון בפסיקה אליה הפנתה המאשימה, אך מחזקים ומבססים את הטענה כי מדובר בעבירה המוגשת לבית המשפט במקרים מעטים וחריגים.

לגבי טיעון המאשימה ביחס למשאבים הרבים שיש להקצות לשם ביצוע המבוקש, יש להפנות לדברי כב' השופט (כתוארו אז) נאור בענין סגל, אשר ציינה כי כשמדובר באינטרס אישי ובעבירה המגבילה את חופש הביטוי, יגבר היקף הגילוי על הקושי שבהקצאת משאבים רבים.

יש עוד להפנות לכך, שבעוד במסגרת המסלול המנהלי כובד נקודת האיזון ייטה בהתאם למידת ההכבדה שבקבלת הבקשה, היא מבחן סבירות הקצאת המשאבים, הרי במסגרת המסלול הפלילי, הנדון בפני, נקודת האיזון תטה בהתאם למידת חיוניות המידע להגנת המבקש. ככל שתעלה חשיבות קבלת המידע לצורך הגנת המבקש, כן תתפרס יריעת מסירת המידע המבוקש וכן יתרחב היקפה.

אצביע גם על אי הנחת המתעורר נוכח חזרת המאשימה על טיעון זה, אשר ספק רב בעיני לגבי תוקפו, במיוחד בעידן הממוחשב, היקפן המצומצם של עבירות זילות בית המשפט ביחס לעבירות פליליות אחרות, וכן סוג העבירה לגביה נדרש אישור מיוחד, כאמור, לשם פתיחה בחקירה והגשת כתב אישום. ודאי קיים תיעוד לגבי אישורים אלה (ראו בענין זה את ביקורתה של כב' השופטת ברק-ארז בענין ג'ולאני, פסקה 33).

8. לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, וכן תוך מתן משקל לעומס שיוטל על כתפי המאשימה, אני קובע כי על המאשימה להעביר לעיון ב"כ הנאשם את כל כתבי האישום אשר הוגשו בגין עבירת זילות בית משפט וכן את כל החלטות הסגירה של תיקי חקירה בגין עבירת זילות בית משפט, תוך מתן תמצית תיקים אלה, כל זאת במהלך שלוש השנים האחרונות, אך לא למעלה מ-20 כתבי אישום ולא למעלה מ-20 החלטות בדבר סגירת תיק החקירה.

ההחלטה תבוצע עד ליום 30.5.18.

המזכירות תודיע לצדדים.

ניתנה היום, כ"ו ניסן תשע"ח, 11 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.